

Subsidie buitensport: analyse en denkrichtingen eindrapport

Gemeente Nieuwkoop

Datum

8 juni 2021

Referentie

2040RV

In opdracht van

Gemeente Nieuwkoop

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Opdrachtformulering	3
Hoofdstuk 2	Analyse	4
2.1	Rol van de gemeente bij sport	4
2.2	Ambities en speerpunten gemeente	4
2.3	Vergelijking aanvraag Stibuni (voetbal) en plan tennis/hockey	5
2.4	Vergelijking exploitatie velden, kleedkamers en verenigingsfinanciën	9
2.5	Samenvattend beeld	15
Hoofdstuk 3	Overwegingen en mogelijkheden	16
3.1	Bevindingen	16
3.2	Overwegingen	17
3.3	Mogelijkheden	18
3.4	Tot slot	22
Bijlage 1	Exploitatiekosten tennisbanen	i
Bijlage 2	Exploitatiekosten voetbalvelden	ii
Bijlage 3	Exploitatiekosten hockey	iv
Bijlage 4	Berekening rente component tennisbanen	vi

1.1 Aanleiding

De gemeente Nieuwkoop werkt aan een nieuwe visie op sport en bewegen. Deze nota zal voor de zomer 2021 in de gemeenteraad worden behandeld. Het visiedocument bestaat uit een beleidsvisie, met in bijlagen diverse uitwerkingpunten in addenda.

Een van deze uitwerkingpunten is een model voor het verdelen van subsidies over de diverse buitensporten. In de gemeente Nieuwkoop zijn sportaccommodaties voor de volgende buitensporten:

- voetbal (7 verenigingen)
- tennis (6 verenigingen)
- hockey
- roeien
- surfen
- schaatsen
- golf
- paardrijden

Er speelt al ruime tijd een (politieke) discussie over de verdeling van de subsidies voor buitensportaccommodaties. Voor de voetbalaccommodaties is er een beheerstichting (Stibuni) opgericht die een incidentele subsidie heeft ontvangen plus een jaarlijkse subsidie ontvangt voor investeringen, renovatie en groot onderhoud van de accommodaties.

Met name de hockeyclub en de tennisclubs, die nauwelijks structurele subsidie ontvangen voor hun accommodaties, vinden dat het subsidiegeld niet eerlijk over de buitensporten verdeeld wordt. Overigens heeft de hockeyclub wel in 2018 een volledige incidentele subsidie ontvangen voor een nieuw kunstgrasveld, en hebben de tennisclubs in 2020 een incidentele subsidie ontvangen voor led-verlichting op de tennisparken.

1.2 Opdrachtformulering

De gemeente heeft Drijver en Partners gevraagd:

- een onderbouwd advies te geven op basis van de Nieuwkoopse situatie over de best passende verdeelmodel(len) voor subsidies aan buitensporten.
- het begeleiden van het participatieproces om samen met de betrokken verenigingen (in ieder geval voetbal, tennis en hockey) tot een zo breed mogelijk gedragen voorstel richting de gemeenteraad te komen.

2.1 Rol van de gemeente bij sport

De tennisverenigingen en de hockeyvereniging hebben bij de gemeente een plan ingediend waarin ze financiering vragen voor de exploitatie van de tennisbanen en de hockeyvelden. Er zijn in hoofdzaak twee argumenten die deze verenigingen hanteren bij hun verzoek:

- De tennis- en hockeyverenigingen vinden dat met hun verzoek wordt voldaan aan het rechtvaardigheidsbeginsel. De voetbalverenigingen krijgen wel structurele financiële steun van de gemeente en de tennisverenigingen niet en de hockeyvereniging beperkt.
- Als de tennis- en hockeyverenigingen ook financiële steun ontvangen, dan kunnen zij investeren in de jeugd, in prestatietennis, in duurzaamheid, in moderne eigentijdse en sfeervolle clubgebouwen, in padelbanen et cetera.

In Nederland is sport niet bij wet geregeld. Inwoners hebben in die zin geen rechten dat gemeenten bepaalde voorzieningen moeten aanbieden. De doelen die een gemeente vaststelt voor sport, is een lokale beleidskeuze en dat geldt ook voor de middelen. Er geldt één uitzondering en dat is het bewegingsonderwijs.

De gemeente heeft een wettelijke verplichting om te voorzien in onderwijshuisvesting inclusief het bewegingsonderwijs.

De lokale beleidsvrijheid in welke sporten wel en niet door een gemeente worden ondersteund, laat zich goed zien bij tennis en hockey. Ongeveer 30% van de tennisaccommodaties in Nederland is eigendom van de gemeente en 70% is in eigendom van doorgaans een vereniging of stichting.¹ Bij hockey is tweederde van de gemeenten verantwoordelijk voor het groot onderhoud van de velden en bij een derde ligt de verantwoordelijkheid bij een vereniging of stichting.² Voetbalaccommodaties worden altijd door gemeenten gefinancierd. Wij komen natuurlijk geprivatiseerde voetbalaccommodaties tegen, maar er is dan altijd sprake van een jaarlijkse gemeentelijke bijdrage.

Drijver en Partners ziet dat de betrokkenheid van gemeenten bij tennis en hockey in de loop der jaren wel langzaam verandert. Twintig jaar terug was het gebruikelijk dat tennis- en hockeyverenigingen zelf verantwoordelijk waren voor hun velden/banen. Dat is tegenwoordig geen vanzelfsprekendheid en lokaal leidt dat op verschillende plekken tot een heroverweging van de gemeentelijke rol.

2.2 Ambities en speerpunten gemeente

Een heroverweging van de rol van de gemeente Nieuwkoop bij de instandhouding van tennis- en hockeyaccommodaties (velden/banen) begint bij de beleidsdoelen van de gemeente. De nieuwe (beoogde) ambities/doelen van de gemeente zijn als volgt

1. Sporten en bewegen mogelijk te maken voor iedere inwoner van Nieuwkoop. We gaan er vanuit dat er voor iedere inwoners een geschikte én plezierige sport-/beweegactiviteit mogelijk is.

¹ Mulier, Tennis in Nederland, 2015

² Mulier, Exploitatie en beheer buitensportaccommodaties, 2013

2. Sporten en bewegen zo goed mogelijk in te zetten als middel. Omdat we weten dat dit positieve effecten heeft op gezondheid en welzijn.

Wat is de rol van een overheid daarbij? De overheid heeft een rol wanneer de beleidsdoelen zonder overheidssteun niet zouden worden verwezenlijkt.

Voetbal, tennis en hockey zijn populaire sporten. Voetbal is van de georganiseerde sporten de grootste sport in Nederland met bijna 1,2 miljoen leden. Tennis is in grootte nummer 2. En hockey behoort tot de 6 grootste sportbonden van Nederland.

Tabel 2.1 Top 6 sportbonden aangesloten bij NOC*NSF naar aantal leden, 2019

voetbal (KNVB)	1.184.000
tennis (KNLTB)	527.000
sportvissen (sportvisserij Nederland)	509.000
golf (Nederlandse Golf Federatie)	366.000
gymnastiek/turnen (KNGU)	268.000
hockey (KNHB)	244.000

Waar de gemeente de grens trekt in welke sporten zij wel en niet steunt en in welke mate, is een lokale keuze. Voor de gemeente is het dan ook belangrijk om te weten in hoeverre bepaalde sporten steun nodig hebben van de gemeente. In hoeverre zijn sporten zelfstandig exploitabel? Voor die vergelijking gaan we teug naar het plan van de tennis- en hockeyverenigingen en naar de nieuwe aanvraag voor voetbal van Stibuni.

2.3 Vergelijking aanvraag Stibuni (voetbal) en plan tennis/hockey

De tennis- en hockeyverenigingen hebben in eerste instantie een plan neergelegd voor financiering van de exploitatie van de banen/velden voor 30 jaar. Later is dat bijgesteld naar een plan met een looptijd van 5 jaar.

Tabel 2.2 geeft een samenvattend overzicht van deze aangepaste aanvraag.

Tabel 2.2 Aangepaste aanvraag tennis/hockey, bedragen x € 1000

aanvraag 5 jaar	renovatie	onderhoud
bruto	€ 1.506	€ 1.090
af subsidie vws	-€ 151	
af bijdrage clubs 20%	-€ 301	-€ 218
af 10% vrijwilligers		-€ 109
netto aanvraag	€ 1.054	€ 763
per jaar	€ 211	€ 153

De netto aanvraag voor renovaties van € 1.054.000 is volgens het plan éénmalig. Het netto bedrag van € 763.000 voor onderhoud komt neer op € 153.000 per jaar.

Van Stibuni hebben we de begroting ontvangen voor de komende 10 jaar. Het betreft in deze aanvraag alleen renovaties van de velden (natuurgas en kunstgras). Het onderhoud van de velden wordt door de verenigingen betaald.

Vergelijkbaar maken voetbal en tennis/hockey

Het plan van tennis en hockey betreft 5 a 6 jaar (het jaar 2019 en 2020 is samengevoegd). De nieuwe conceptbegroting van Stibuni loopt van 2021 tot en met 2030, dat is 10 jaar.

Het is geen probleem om de aanvraag van hockey en tennis uit te breiden naar 10 jaar. De onderliggende informatie is beschikbaar want de oorspronkelijke aanvraag heeft een tijdvak van 30 jaar.

Een periode van 5 jaar is erg kort. In het plan van tennis/hockey is alle informatie beschikbaar om de termijn door te trekken naar 2030 (zie tabel 2.3).

In het plan van hockey en tennis zijn de bedragen inclusief btw en inclusief inflatiecorrectie (door Adviesbureau R.I.E.T. jaarlijks 2% gehanteerd). De Stibuni begroting is exclusief btw en niet geïndexeerd. De huidige bijdrage aan Stibuni wordt geïndexeerd door de gemeente (dat hoeft niet 2% te zijn). De btw kunnen de verenigingen terugkrijgen via de Bosa-subsidie. De gemeente hoeft de btw niet te betalen die de verenigingen zelf terugvorderen. Vanuit vergelijkbaarheid hebben we de bedragen voor tennis en hockey zonder btw genomen en zonder vaste indexering van 2%. Zie tabel 2.4.

In tabel 2.4 worden de kosten na bovenstaande aanpassingen voor de periode 2019/2020 tot en met 2024 € 1.157.133. Dat is bijna 4 ton minder dan de aanvraag voor renovaties (was 1,5 miljoen).

De Stibuni begroting 2021-2030 heeft feitelijk betrekking op de veldrenovaties. Het jaarlijks onderhoud betalen de verenigingen zelf. In verband met btw wordt jaarlijks onderhoud wel ingekocht via Stibuni, maar de stichting rekent die kosten 1 op 1 door aan de betreffende vereniging. Er is ook verschil in de mate waarin verenigingen onderhoud zelf doen of inkopen. Dat is maatwerk. Maar de bijdrage van de gemeente is feitelijk voor de renovaties.

In het plan van tennis/hockey zit naast renovaties ook een bedrag voor onderhoud. Ook hier passen we de aanvraag van tennis/hockey aan, zodat het in beide gevallen betrekking heeft op de renovaties. Tabel 2.5 heeft betrekking op onderhoud van het tennis/hockey-plan.

Tabel 2.3 Omkaderde cijfers afkomstig uit aangepaste plan Tennis/hockey, cijfers doorgetrokken tot 2030.

Basis=incl indexering en btw

Renovatie	2019/2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		20-24	
langeraar	€ 0	€ 264.135	€ 0	€ 0	€ 0			€ 2.623					€ 264.135	
nieuwkoop	€ 117.621	€ 185.458	€ 0	€ 175.424	€ 0	€ 11.384		€ 1.489					€ 489.887	
nieuwveen	€ 49.453	€ 0	€ 0	€ 43.710	€ 0	€ 114.389					€ 26.383		€ 207.552	
noorden	€ 219.240	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		€ 1.491						€ 219.240	
ter aar	€ 28.316	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		€ 13.252						€ 28.316	
zevenhoven	€ 0	€ 0	€ 0	€ 77.273	€ 0	€ 153.835							€ 231.108	
hockey	€ 294.774	€ 0	€ 0	€ 44.355	€ 0		€ 316.297				€ 211.414		€ 339.129	
totaal vlgs Riet	€ 709.404	€ 449.593	€ 0	€ 340.762	€ 0	€ 279.608	€ 331.040	€ 4.112	€ 0	€ 0	€ 237.797		€ 1.499.759	
totaal vlgs sheets	€ 708.000	€ 449.000	€ 10.000	€ 339.000	€ 0								€ 1.506.000	

Tabel 2.4 Plan tennis/hockey, renovaties exclusief btw en exclusief jaarlijkse indexering 2%

Renovatie	2019/2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030		2019/20-2024	2019/20-2030
langeraar	€ 0	€ 245.276	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 2.100	€ 0	€ 0	€ 0		€ 245.276	€ 247.376
nieuwkoop	€ 112.295	€ 173.060	€ 0	€ 157.341	€ 0	€ 9.814	€ 0	€ 1.234	€ 0	€ 0	€ 0		€ 442.696	€ 453.744
nieuwveen	€ 48.247	€ 0	€ 0	€ 0	€ 39.204	€ 0	€ 98.613	€ 0	€ 0	€ 0	€ 20.600		€ 87.451	€ 206.664
noorden	€ 208.676						€ 1.260						€ 208.676	€ 209.936
ter aar	€ 26.952						€ 11.200						€ 26.952	€ 38.152
zevenhoven				€ 69.307		€ 132.619							€ 69.307	€ 201.926
hockey	€ 280.570			€ 39.203			€ 259.600				€ 157.198		€ 319.773	€ 736.571
totaal exc jaarlijks 2%	€ 676.740	€ 418.336	€ 0	€ 265.851	€ 39.204	€ 142.433	€ 370.673	€ 3.334	€ 0	€ 0	€ 177.798		€ 1.400.131	€ 2.094.369
totaal excl index ex bt	€ 559.289	€ 345.732	€ 0	€ 219.712	€ 32.400	€ 117.713	€ 306.341	€ 2.755	€ 0	€ 0	€ 146.940		€ 1.157.133	€ 1.730.883
per jaar													€ 231.427	€ 157.353
													obv 5jaar	obv 11jaar

Tabel 2.5 Plan tennis/hockey, jaarlijks onderhoud

	2019/2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
incl btw	€ 218.000	€ 218.000	€ 218.000	€ 218.000	€ 218.000	€ 218.000	€ 218.000	€ 218.000	€ 218.000	€ 218.000	€ 218.000
excl btw	€ 180.165	€ 180.165	€ 180.165	€ 180.165	€ 180.165	€ 180.165	€ 180.165	€ 180.165	€ 180.165	€ 180.165	€ 180.165

Jaarlijks onderhoud is inclusief hockey (€ 22.280,60 inclusief btw en € 18.414 ex btw).

De aanvraag van tennis is gebaseerd op de raming van Adviesbureau R.I.E.T. en na correctie op btw/indexatie vinden we (Drijver) die ruim.

De KNLTB brengt per 3-4 jaar een publicatie uit met kengetallen voor aanleg, renovatie en onderhoud van banen en die bedragen zijn wel lager. De laatste publicatie is van 2020.

Tabel 2.6 Bedragen voor aanleg/renovatie en onderhoud in aanvraag tennis

toplaagvervangings gravel per 2 banen	Adviesbureau R.I.E.T.	KNLTB
inclusief btw	€ 18.600	
exclusief btw	€ 15.372	€ 10.500

toplaagvervangings gravel per 2 banen	Riet	KNLTB
	€ 17.967	
exclusief btw	€ 14.849	€ 10.500

Adviesbureau R.I.E.T. (waar de aanvraag van tennis/hockey op is gebaseerd), rekent voor een topplaagvervangings van een blokje van 2 gravelbanen bijna € 18.000 inclusief btw en dat is € 15.372 exclusief btw. De KNLTB rekent voor hetzelfde € 10.500 exclusief btw. Dat is 30% lager. In de raming van Adviesbureau R.I.E.T. zitten behoorlijke opslagen/toeslagen: voor voorbereiding, advies en toezicht 18%, voor onvoorzien 10%, voor Algemene Kosten 6%, voor Uitvoeringskosten 4% en Winst en risico 3%. De KNLTB prijzen zijn inclusief staatkosten: algemene kosten, uitvoeringskosten en winst en risico raming. Adviesbureau R.I.E.T. geeft zelf ook aan dat zij globale eenheidsprijzen hebben toegepast en dat bij het openbaar aanbesteden van het werk de verwachting is dat de aanneemsom lager zal liggen. Van de KNLTB verwachten wij niet dat zij prijzen afgeven waarvoor het werk niet kan worden uitgevoerd.

Ook bij het ramen van het onderhoud hanteert Adviesbureau R.I.E.T. hoge bedragen, mede omdat regulier vrijwilligerswerk (vegen en schoonhouden van een tennisbaan) door Adviesbureau R.I.E.T. niet door vrijwilligers wordt uitgevoerd, maar door een onderhoudsbedrijf (en dus tegen betaling).

De nieuwe begroting van Stibuni voor 2021-2030 heeft betrekking op renovaties en dus niet op onderhoud. Voor een topplaagvervangings van een kunstgrasveld hanteert Stibuni een bedrag van € 250.000.³ Naar de mening van Drijver en Partners zit dat bedrag aan onderkant van de markt. Ook bij andere bedragen voor renovaties hanteert Stibuni bedragen die aan de onderkant van de markt zitten.

De eerste subsidie van Stibuni was gebaseerd op berekeningen van Sportspectrum (Alphen aan den Rijn). De ruime raming in de eerste periode heeft er ook voor gezorgd dat Stibuni een reserve heeft kunnen opbouwen. De oorzaak van de reserve is (volgens Drijver en Partners) dus niet dat Stibuni beter aanbesteedt dan de gemeente, maar de raming was vooral ruim begroot. Opgemerkt moet daarbij worden dat Stibuni dat voordeel niet ten gelde heeft gemaakt, maar een reserve heeft gevormd, die ze nu aanwendt voor de komende 10 jaar.

³ De KNVB heeft geen periodieke uitgave met kengetallen over kosten van aanleg en onderhoud. De Stibuni cijfers hebben wij vergeleken met onze eigen kengetallen die wij herleiden van resultaten van aanbestedingen van aanleg en onderhoud.

Naast hogere kosten voor aanleg en renovatie en onderhoud (100% betaald zonder vrijwilligers) heeft Adviesbureau R.I.E.T. ook in de aanvraag voor tennis en hockey opgenomen dat alle veldverlichting wordt vervangen door ledverlichting. De gemeente heeft voor de tennis een eenmalige subsidie verstrekt om ledverlichting aan te leggen.

De hockeyvereniging ontvangt nu een jaarlijkse bijdrage van € 5.000. In 2018 heeft de vereniging een subsidie ontvangen van € 600.000 voor het vervangen van een zandingestrooid kunstgrasveld voor een waterveld (veld1). In het plan tennis/hockey is vervanging van de toplaag van het waterveld voorzien in 2026, 2034 en een volledige vervanging in 2042. Dus een cyclus van 8 jaar. In hetzelfde plan wordt het 2^e veld (bestaat uit een half veld) in 2020 omgebouwd tot semi-waterveld (is gerealiseerd) en daarna wordt om de 10 jaar de toplaag vervangen. Ook nu zijn de bedragen die Adviesbureau R.I.E.T. hanteert behoorlijk ruim.

De ramingen van Adviesbureau R.I.E.T. zijn dermate ruim, dat Drijver en Partners er voor kiest om eigen ervaringscijfers te hanteren voor voetbal, hockey en tennis. Deze zijn beschreven in bijlage 2 tot en met 4. In bijlage 2 zijn de exploitatiekosten van tennis gespecificeerd, in bijlage 3 voor voetbal en in bijlage 4 voor hockey.

2.4 Vergelijking exploitatie velden, kleedkamers en verenigingsfinanciën

In paragraaf 2.3 hebben we aangegeven dat we geen voorstander zijn om het plan van tennis/hockey rechtstreeks te vergelijken met de nieuwe subsidieaanvraag van Stibuni. De intenties van de tennis- en hockeyverenigingen zijn oprecht, maar het is geen goede vergelijkingsbasis. Vandaar dat we uitgaan van onze eigen exploitatiecijfers van voetbalvelden, hockeyvelden en tennisbanen. Maar dat is niet het enige wat we bij een vergelijking willen betrekken. De kleedkamers zijn nu de verantwoordelijkheid van de verenigingen. Die exploitatie(last) nemen we ook mee in de vergelijking⁴. En tot slot gaat het ook om het beeld hoe verenigingen financieel reilen en zeilen.

Exploitatiekosten
velden/banen (aanleg,
renovatie, onderhoud)
Nu verschil
voetbal=renovatie
gemeente en tennis
renovatie clubs

Kleedkamers:
privaat, maar
voetbal veel meer

Verenigingsexploitatie (en vermogenspositie)
Baten: contributie, horeca, sponsors/acties
Lasten: accommodatie, personeel, wedstrijden, commissies, algemeen

⁴ Kantines, tribunes e.d. nemen we niet mee in de analyse. In het algemeen vinden gemeenten dat kantines, tribunes e.d. 100% de verantwoordelijkheid zijn van de verenigingen.

2.4.1 Exploitatiekosten velden/banen

In bijlage 2, 3 en 4 zijn voor voetbalvelden, tennisbanen en hockeyvelden per onderdeel (fundering, hekwerk, top laag et cetera) de kosten van aanleg weergegeven en de afschrijvingstermijn. De kapitaallasten (rente en afschrijving) zijn berekend op basis van annuïtaire afschrijving⁵ tegen 3,5%. Het rentepercentage van 3,5% is op dit moment gebruikelijk wanneer verenigingen zelf krediet moeten aantrekken (met gemeentegarantie en garantie van de Stichting Waarborgfonds Sport). De onderbouw van een kunstgrasveld wordt bijvoorbeeld vervangen iedere 30 jaar en de top laag iedere 10 jaar. In de bijlagen zijn de kapitaallasten en kosten jaarlijks onderhoud berekend per type voetbalveld (natuurgras/kunstgras), per type hockeyveld (zand ingestrooid kunstgrasveld, semi-waterveld zonder of met beregening of volwaterveld⁶) en bij de tennisbanen per baansoort (gravel, smashcourt, mateco et cetera). En vervolgens is op basis van het aantal aanwezige velden en tennisbanen de totale kapitaallasten en onderhoudskosten berekend voor voetbal, tennis en hockey in de gemeente Nieuwkoop. Tabel 2.7 geeft een samenvatting van deze kosten. Ook is in tabel 2.7 het aantal spelende leden weergegeven. De laatste kolom van tabel 2.7 laat de exploitatiekosten (van de velden/banen) zien per spelend lid.

Wanneer we de exploitatielasten per lid vergelijken tussen voetbal, tennis en hockey, dan zien we dat deze voor voetbal uitkomen op € 303 per lid. Voor tennis is dat € 76 per lid en voor hockey varieert dat al naar gelang het aanwezige veldtype. De huidige situatie is een volwaterveld en een 0,5 semi waterveld. De exploitatiekosten daarvan zijn € 240 per spelend lid.

De rente en afschrijving bij voetbal is feitelijk gedekt door de subsidie van de gemeente aangevuld met een dotatie uit de reserve van Stibuni. Om die reden is voor voetbal ook een regel opgenomen in tabel 2.7 met alleen de onderhoudskosten (zonder kapitaallasten). De kosten voor onderhoud bij voetbal (waar de verenigingen nu verantwoordelijk voor zijn) bedragen € 78 per lid.⁷

Tabel 2.7 Exploitatiekosten aanleg, vervanging en onderhoud velden/banen totaal en per spelend lid

	exploitatiekosten veld/baan	spelende leden	exploitatiekosten/lid
voetbal aanleg/renovatie en onderhoud	€ 643.766	2.128	€ 303
voetbal alleen onderhoud	€ 165.000	2.128	€ 78
Tennis	€ 147.635	1.934	€ 76
hockey 1,5 semiwater zonder beregening	€ 47.238	315	€ 150
hockey 1 waterveld en 0,5 semiwater met beregening	€ 75.448	315	€ 240

In tabel 2.7 is ook te zien dat de 6 tennisverenigingen 1.934 spelende leden hebben. Ten opzichte van het aantal spelende leden bij de voetbalclubs (2.128) is dat maar iets minder. Landelijk is het aantal leden bij de KNLTB

⁵ Binnen gemeenten is lineaire afschrijving gebruikelijk. Voor de berekening is gekozen voor een annuïtaire afschrijving omdat dit voor de berekening makkelijker is. Over de hele looptijd is de betaalde rente bij een annuïtaire afschrijving iets hoger, maar het verschil is niet groot en het gaat ons om het verschil tussen voetbal, tennis en hockey.

⁶ Een volwaterveld heeft op dit moment nog altijd beregening.

⁷ De kapitaallasten voor aanleg en renovatie zijn als we de velden op de 7 voetbalcomplexen nieuw aanleggen en telkens vervangen na afschrijving, € 478.766. De kapitaallasten van € 478.766 bestaan voor € 118.155 uit rente en voor € 360.611 uit afschrijving. Stibuni heeft voor de komende 10 jaar € 319.000 per jaar nodig en dat is lager dan € 360.611 zoals wij op basis van ervaringscijfers berekenen. Dat komt omdat Stibuni een specifiek tijdvak hanteert en wij de gemiddelde kosten over een zeer lange periode. Het verschil is niet bezwaarlijk, het gaat ons om een vergelijking van voetbal, tennis en hockey op basis van afschrijving en vervanging van alle onderdelen (ook bij tennis en hockey hanteren we vervanging van hekwerken, ballenvangers, verlichting et cetera).

(tennisbond) ten opzichte van de KNVB 45%. De verhouding in Nieuwkoop is 91%. Tennis is dus een erg populaire sport in de gemeente Nieuwkoop.

2.4.2 Exploitatiekosten kleedkamers

In tabel 2.7 is te zien dat de exploitatiekosten van de velden bij voetbal in totaliteit wel hoog zijn (€ 303/lid), maar omdat renovaties zijn gedekt, gaat het bij de verenigingen alleen om de onderhoudskosten ((€ 78/lid). Dat is praktisch even hoog als de volledige exploitatie van de tennisbanen per lid (€ 76/lid). Maar de voetbalverenigingen hebben een veel grotere uitgaven aan de kleedkamers. Kenmerkend voor voetbal is dat spelers na afloop van wedstrijden en trainingen douchen. Bij tennis wordt er heel weinig gebruik gemaakt van kleedkamers en bij hockey meestal de standaardteams (1^e heren/dames) en gedeeltelijk door veteranen.

Er is dus een groot verschil in het aantal kleedkamers voor deze drie sporten en ook de intensiteit van het gebruik.

De 7 voetbalverenigingen hebben gezamenlijk 64 kleedkamers en 11 scheidsrechtersruimtes. Scheidsrechterkleedkamers zijn kleiner, omgerekend hanteren wij 70 kleedkamers. De hockey- en tennisverenigingen hebben 2 kleedkamers per club.

Een standaard kleedkamer is 25 m². De bruto vloeroppervlakte inclusief verkeersruimte is 32,5 m². De investeringskosten per kleedkamer zijn op basis van kengetallen berekend op € 62.227.

Tabel 2.8 Investeringskosten kleedkamer

standaard 25m2 netto	25
bruto oppervlakte 1,3	32,5
bouwkosten gemiddeld kosten/m2	€ 1.436
investeringskosten / m2	€ 1.915
aantal kleedkamers	1
investeringskosten	€ 62.227

Tabel 2.9 Kosten kapitaallasten en onderhoud per jaar per kleedkamer bij professioneel beheer

	kosten/jaar
kapitaallasten € 62.227 bij 40 jaar, 3,5%	€ 2.914
onderhoud inclusief groot onderhoud	€ 813
totaal	€ 3.726

Wanneer kleedkamers door gemeente via een afdeling vastgoed worden onderhouden, dan zijn de kapitaallasten en onderhoudskosten € 3.726 per kleedkamer per jaar. Onze ervaring is dat verenigingen dit bedrag niet uitgeven aan kleedkamers. Met zelfwerkzaamheid rekenen wij met een kostenpost van € 1.863 per kleedkamer per jaar. Dat is voor onderhoud en voor renovaties. De kosten voor energie en schoonmaak zijn daar niet bij inbegrepen (gebruikerskosten).

Tabel 2.10 Verenigingskosten kleedkamers onderhoud en renovaties per jaar

	aantal kleedkamers	kostenonderhoud/ renovaties	leden	per lid
voetbal	70	€ 130.424	2.128	€ 61
tennis	12	€ 22.358	1934	€ 12
hockey	2	€ 3.726	315	€ 12

Deze kosten komen bij de kosten voor de velden/banen zoals genoemd in tabel 2.7.

2.4.3 Wat betaalt de sporter

De contributie-opbrengsten vormen een deel van de verenigingsbaten. In tabel 2.11 zijn de contributies weergegeven zoals vermeld op de verenigingswebsites.

Tabel 2.11 Contributies pupillen (11/12jaar) en senior-lid

	O13	senior	
voetbal			
sv Zevenhoven	€ 130,00	€ 220,00	2020/2021
TAVV	€ 172,50	€ 212,50	2019/2020
vv Sportief	€ 72,50	€ 130,00	2016/2017
NSV	€ 91,00	€ 170,00	2019/2020
vv Nicolaas Boys	€ 150,00	€ 230,00	2020/2021
SV Nieuwkoop	€ 150,00	€ 234,00	2020/2021
RKSV Altior	€ 116,00	€ 197,00	2020/2021
TV Nieuwveen	€ 130,00	€ 110,00	juniorleden incl 15 lessen
LTV Zevenhoven	€ 70,00	€ 155,00	
TV Nieuwkoop	€ 75,00	€ 175,00	
LTV Noorden	€ 70,00	€ 150,00	
TC Langeraar	€ 55,00	€ 130,00	voor junioren contributie €200 incl lessen april-sept
TV Ter Aar	€ 140,00	€ 140,00	voor jeugd inclusief 21 tennislessen
HC Nieuwkoop	€ 222	€ 293	2020/2021

De contributies voor tennis zijn het laagst, maar naast een contributie betalen leden zelf ook voor lessen. Niet alle leden volgen lessen. De kosten voor tennislessen zijn afhankelijk van het aantal lessen, de groepsgrootte en de tijdstippen. Maar een bedrag van tussen de € 100 en € 200 op jaarbasis is niet ongewoon.

De contributies voor de hockey zijn duidelijk hoger dan voor voetbal en tennis. De contributie voor hockey is exclusief zaalhockey, de leden betalen daarvoor een extra bijdrage.

2.4.4 Financiële situatie bij de verenigingen

Van bijna alle verenigingen⁸ hebben wij de winst- en verliesrekening en de balans ontvangen. De winst- en verliesrekening geeft een overzicht van het verschil tussen lasten en baten voor het betreffende jaar. De balans geeft inzicht in de bezittingen, de schulden en het eigen vermogen op een bepaald moment. We hebben gevraagd om de financiële cijfers voor Covid-19 (meestal 2019 of 2018/2019).

Met de verenigingen is afgesproken dat we niet 1 op 1 de financiële gegevens opnemen in deze rapportage en dat we op hoofdlijnen de financiële situatie beoordelen.

Als we naar de inkomsten kijken, dan heeft een vereniging met name 3 soorten baten: contributies, netto horecabaten en baten van sponsors en acties. Bij de zeven voetbalverenigingen zijn de contributiebaten vaak 35% van de totale baten. De netto horecabaten zijn gemiddeld 25% en de baten van sponsors en acties doorgaans 40%. De verhoudingen kunnen per vereniging wat verschillen, maar de essentie is dat alle drie de geldstromen voor voetbalverenigingen belangrijk zijn. Dat is overigens ook een landelijk beeld bij voetbalverenigingen.

Bij de zes tennisverenigingen is het aandeel van de contributies in de baten veel hoger dan bij voetbal (doorgaans 55%). De horecabaten (netto) zijn bij tennis doorgaans 30% van de totale baten en de baten van sponsors en acties zijn bij tennisverenigingen relatief beperkt met 15%. Eén tennisvereniging heeft de horeca verpacht. Leden hoeven dus geen bardiensten te draaien, maar andersom scheelt dat deze vereniging ongeveer € 30.000 tot € 40.000 aan netto inkomsten op jaarbasis (uitgaande van gemiddelde horecabaten per lid).

Bij de hockeyvereniging is het aandeel van de contributies ook veel groter dan bij voetbal: de totale baten bestaan voor 62% uit contributiebaten.

Aan de lastenkant zien we dat de personeelskosten bij voetbal duidelijk hoger zijn dan bij tennis. Dat is ook logisch, want tennisles betalen leden buiten de vereniging om. Bij hockey zijn de personeelskosten wat lager dan bij voetbal.

De balans geeft een overzicht van de bezittingen, de schulden en het eigen vermogen van de vereniging, op een bepaald moment. Uit de balans is onder andere de liquiditeit en de solvabiliteit af te lezen.

De liquiditeit is de mate waarin een vereniging haar korte-termijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Als maatstaf gebruiken we daarvoor de current ratio⁹. De liquiditeit (vlottende activa inclusief liquide middelen/ kort vreemd vermogen) van alle verenigingen was voor Covid-19 in orde. Bij de hockeyclub was de liquiditeit het laagste (1,67) maar nog wel voldoende. Bij de andere verenigingen lag de liquiditeit boven 2,4 of ruim daarboven.

De solvabiliteit geeft aan in welke mate een organisatie aan haar verplichtingen (op lange termijn) kan voldoen. Dat laat zich onder andere aflezen uit de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen. Bij 100% heeft een organisatie geen schulden. Bij de voetbalverenigingen varieert deze waarde tussen de 60% en de 95%. Bij 5 van de 6 voetbalverenigingen is de waarde hoger dan 72%.

Bij de 6 tennisverenigingen varieert deze waarde tussen de 50% en de 100%. Bij 4 van de 6 verenigingen is de waarde hoger dan 97%; deze verenigingen hebben dus nagenoeg geen schulden. Op zich heeft maar één van de zes tennisverenigingen schulden. Maar als verenigingen hun banen moeten renoveren, dan zullen diverse tennisverenigingen daarvoor wel een lening moeten afsluiten.

De hockeyvereniging heeft meerdere leningen uitstaan. Voor 2020-2021 is de post rente begroot op circa € 13.000. Bij de voetbal- en tennisverenigingen is de post rente doorgaans enkele honderden euro's en bij een enkeling maximaal €2.200.

⁸ Ondanks herhaalde verzoeken hebben we van TAVV geen financiële cijfers ontvangen.

⁹ Vlottende activa (incl. liquide middelen) / kort vreemd vermogen.

Per saldo is de financiële positie van de tennis- en voetbalverenigingen goed. De liquiditeit en solvabiliteit van HCN zijn duidelijk minder dan bij de voetbal- en tennisverenigingen.

2.4.5 Inzet vrijwilligers

In de berekening van de exploitatie kosten van de velden en banen in paragraaf 2.4.1 zijn we er van uitgegaan dat bepaalde onderhoudswerkzaamheden door vrijwilligers plaatsvinden. Het is normaal /gangbaar dat bepaalde onderhoudsactiviteiten door vrijwilligers van de vereniging worden gedaan. Anders waren de onderhoudskosten voor voetbal, tennis en hockey veel hoger geweest. De inzet van vrijwilligers verschilt ook per sport. In deze paragraaf laten we zien hoeveel vrijwilligersuren er mee gemoeid zijn. Het gaat puur om het vrijwilligerswerk van de velden/banen dat nodig is naast het normale onderhoud zoals we dat in paragraaf 2.4.1 hebben berekend. Onderhoudswerk van groen en paden e.d. zit hier niet in – dan kan per sportpark erg verschillen. Ook kleine pannaveldjes, minibanen, speeltoestellen e.d. zitten niet in deze berekening.

Tennisbanen hebben wekelijks onderhoud nodig. Dat is in hoofdzaak het vegen van baan en het schoonhouden van de baan. De publicatie Baansoorten in beeld van de KNLTB geeft aan het aantal uur wekelijks onderhoud (met vrijwilligers) voor diverse tennisbanen. Bij Matecobanen is dat 1 uur per week per 2 banen. Bij smashcourt 2,5 uur per week per 2 banen en bij gravel 3 uur per week. Als je dat door rekent voor alle tennisbanen, dan komt dat neer op 1.594 uur voor vrijwilligersinzet voor wekelijks baanonderhoud. Per spelend lid komt dat neer op 0,8 uur (per jaar).

Voetbalvelden vraagt ook wekelijks onderhoud van vrijwilligers. Bij natuurgrasvelden wordt veel meer gevraagd van vrijwilligers dan bij kunstgrasvelden. Bij natuurgras gaat het om belijnen, bladruimen, schoonhouden, herstel speelschade, afsteken graskanten, ophangen doelnetten voor het maaien, beregenen en ongedierte bestrijding. Bij kunstgrasvelden gaat het vooral om bladruimen en verwijderen vuil/afval. Als we dat voor alle velden totaliseren, dan kom je voor de voetbalvelden uit op 2.626 uur. Per spelend lid komt dat neer op 1,2 uur (per jaar).

Omgeslagen per lid lijkt het niet veel bij tennis en voetbal, maar in de praktijk ligt het werk vooral bij een kleine onderhoudsploeg per vereniging.

De hockeyvelden zijn alle kunstgrasvelden. Op basis van kengetallen (bron Kybys) is het gevraagde onderhoud van vrijwilligers duidelijk lager dan bij voetbal en tennis. Dat komt omdat het vegen al bij het professionele onderhoud is berekend (paragraaf 4.2.1.). Bij hockey komen we op ongeveer 50 uur voor 1,5 kunstgrasveld. Ook hier weer de kanttekening dat het uitsluitend gaat om veldonderhoud en niet om groen, tegelpaden et cetera.

We hebben gezien dat de exploitatiekosten van velden/banen per sport verschilt (paragraaf 2.4.1) en dat geldt ook voor de kapitaallasten en onderhoudskosten van de kleedkamers. En we zien dus ook dat de benodigde vrijwilligersuren voor het onderhoud van velden/banen ook per sport verschilt. Voetbal vraagt meer vrijwilligersinzet per spelend lid dan tennis en hockey. Dat komt vooral door de aanwezige natuurgrasvelden. Natuurgras vraagt meer aanvullende onderhoudswerkzaamheden van vrijwilligers.

2.5 Samenvattend beeld

We hebben de exploitatiekosten van de velden/banen en de kleedkamers berekend. Omdat de kosten van aanleg en renovatie van de velden bij de voetbal is gedekt, hebben we alleen de onderhoudskosten van de velden gehanteerd (€ 78/lid). De kosten van aanleg/renovatie en onderhoud van de voetbalkleedkamers komt uit op € 61 per spelend lid. Samen zijn de kosten van de voetbalvelden en kleedkamers € 139 per lid.

Bij de tennis zijn de kosten € 88 per lid (€ 76 per lid voor de banen en € 12 per lid voor de kleedkamers). En bij de hockey, bij de huidige velden, € 235 per lid.

Tabel 2.12 Exploitatiekosten velden en kleedkamers per sport (na subsidie)

	exploitatie- kosten velden	expl. kosten kleedkamers**	exploitatie kosten totaal	subsidie	exploitatie- kosten /lid na subsidie	spelende leden
voetbal	€ 165.000*	€ 130.424	€ 295.424	€ ***	€ 139	2.128
tennis	€ 147.635	€ 22.358	€ 169.994	€ 0	€ 88	1.934
hockey 1,5 semiwater zonder berekening	€ 47.238	€ 3.726	€ 50.964	€ 5.000	€ 146	315
1 water met en 0,5 semi water met berekening	€ 75.448	€ 3.726	€ 79.175	€ 5.000	€ 235	315

* Alleen onderhoud, dus exclusief aanleg/renovaties want gedekt.

** Exploitatiekosten kleedkamers aanleg/renovatie en onderhoud.

***Voetbal: subsidie van € 219.000 gemeente + € 100.000 uit reserve Stibuni dekt kosten vervangingen/renovaties. Onderhoud betalen verenigingen zelf.

We hebben ook naar de vereniging financiën gekeken. De contributie-inkomsten vormen een deel van de verenigingsbaten. De contributies voor tennis zijn het laagst, maar naast een contributie betalen leden zelf ook voor lessen. De contributies voor de hockey zijn duidelijk hoger dan voor voetbal en tennis.

Per saldo beoordelen wij de financiële positie van de tennis- en voetbalverenigingen als goed. De liquiditeit en solvabiliteit van HCN zijn duidelijk minder dan bij de voetbal- en tennisverenigingen.

Naast het gegeven dat de (professionele) exploitatiekosten van de accommodaties (velden/banen en kleedkamers) per sport verschilt, is er ook een verschil in de benodigde vrijwilligersuren voor het onderhoud van velden/banen. Voetbal vraagt meer vrijwilligersinzet per spelend lid dan tennis en hockey. Dat komt vooral door de aanwezige natuurgrasvelden. Natuurgras vraagt meer aanvullende onderhoudswerkzaamheden van vrijwilligers.

3.1 Bevindingen

De gemeente heeft de vraag gesteld om te komen tot een nieuw subsidiemodel voor de buitensport naar aanleiding van het verzoek van de tennis- en hockeyverenigingen.

We willen een aantal bevindingen op een rij zetten:

-1-

Bij het verzoek van de tennis en hockeyverenigingen wordt nadrukkelijk het woord rechtvaardig gebruikt. Omdat de gemeente voetbal faciliteert, is het rechtvaardig dat ze dat ook doet voor twee andere belangrijke buitensporten in de gemeente; tennis en hockey. Sport is geen wet en er is dus ook geen automatisch recht. Gemeenten maken zelf keuzes welke sporten ze faciliteren en in welke mate. En de rol van een gemeente is – naar onze mening – ook niet om inwoners of organisaties te ondersteunen, die zonder gemeentelijke steun ook zouden kunnen bestaan.

-2-

We hebben laten zien dat de aanvraag van tennis/hockey – met alle oprechte intenties, wel erg ruim is begroot. De btw was erbij geteld die verenigingen gecompenseerd kunnen krijgen, de eenheidsprijzen waren erg ruim gesteld, al het normale onderhoud dat vrijwilligers doen werd ‘weggehaald’ bij de verenigingen en doorberekend als betaald werk. Er werd uitgegaan van jaarlijks 2% indexering. Nogmaals: aannames die waren opgesteld door het bureau dat het meerjaren investerings- en onderhoudsplan heeft opgesteld.

Diverse kanttekeningen die wij gemaakt hebben bij het tennis-/hockeyplan, gelden ook voor de huidige periode van voetbal. De bijdrage die voetbal ontvangt is ook gebaseerd op een ruim begroot meerjaren onderhoudsplan. Stibuni heeft daardoor ook meer ontvangen dan strikt nodig is en reserves kunnen opbouwen en Stibuni heeft geen middelen besteed aan extra's.

Voor de komende 10 jaar heeft Stibuni een (concept) aanvraag gepresenteerd, waarbij Stibuni de renovaties doet en de verenigingen verantwoordelijk zijn voor het wekelijks en jaarlijks onderhoud. De begroting van de renovaties zijn volgens ons scherp begroot. Daar zit weinig ruimte in en zeker niet zoals in de aanvraag van de eerste periode. Dat levert twee zeer verschillende aanvragen op: de een (voetbal) zakelijk/scherp begroot en de ander (tennis/hockey) erg ruim begroot.

Om naar de toekomst voetbal, tennis en hockey te kunnen vergelijken, zijn wij uitgegaan van onze ervaringscijfers en kengetallen voor aanleg, renovatie en onderhoud van voetbalvelden, tennisbanen en hockeyvelden. Op basis daarvan hebben wij een vergelijking gemaakt van de exploitatiekosten. Dus de kosten van aanleg en alle renovaties en het normale beroepsmatige onderhoud.

-3-

Op basis van onze berekeningen hebben we laten zien dat de exploitatiekosten van sporten sterk verschillen. Voetbal is duurder dan tennis en hockey is afhankelijk van het type veld. Wanneer we bij voetbal de kosten van aanleg/renovaties buiten beschouwing laten (wordt immers gedekt), dan zit er weinig verschil tussen voetbal en tennis. Maar als je de exploitatielasten van de kleedkamers (aanleg/renovatie/onderhoud) daarbij telt, dan is voetbal weer duidelijk duurder per spelend lid, dan tennis. Met het huidige waterveld en halve semiwaterveld zijn de exploitatiekosten van hockey per spelend lid het hoogst (€ 235).

Tabel 3.1 Exploitatiekosten velden en kleedkamers per sport (na subsidie)

	exploitatie- kosten velden	expl. kosten kleedkamers**	exploitatie kosten totaal	subsidie	exploitatie- kosten /lid na subsidie	spelende leden
voetbal	€ 165.000*	€ 130.424	€ 295.424	€ ***	€ 139	2.128
tennis	€ 147.635	€ 22.358	€ 169.994	€ 0	€ 88	1.934
hockey 1,5 semiwater zonder berekening	€ 47.238	€ 3.726	€ 50.964	€ 5.000	€ 146	315
1 water met en 0,5 semi water met berekening	€ 75.448	€ 3.726	€ 79.175	€ 5.000	€ 235	315

* Alleen onderhoud, dus exclusief aanleg/renovaties want gedekt.

** Exploitatiekosten kleedkamers aanleg/renovatie en onderhoud.

***Voetbal: subsidie van € 219.000 gemeente + € 100.000 uit reserve Stibuni dekt kosten vervangingen/renovaties. Onderhoud betalen verenigingen zelf.

-4-

Bij de berekening van de exploitatiekosten zoals hier aangegeven, gaan wij uit van een normale inzet van vrijwilligers bij het onderhoud van velden en banen. Ook die inzet verschilt per sport. Voetbal vraagt meer vrijwilligersinzet per spelend lid dan tennis en tennis vraagt meer inzet dan hockey. Dat voetbal het meeste vrijwilligersuren vraagt, komt vooral door de aanwezige natuurgrasvelden. Natuurgras vraagt meer aanvullende onderhoudswerkzaamheden van vrijwilligers.

-5-

De verenigingsfinanciën en de contributies die leden betalen verschillen per sport.

De contributies voor tennis zijn het laagst, maar naast een contributie betalen leden zelf ook voor lessen. De contributies voor de hockey zijn duidelijk hoger dan voor voetbal en tennis.

Per saldo beoordelen wij de financiële positie van de tennis- en voetbalverenigingen als goed. De liquiditeit en solvabiliteit van HCN zijn duidelijk minder dan bij de voetbal- en tennisverenigingen.

3.2 Overwegingen

Overwegingen algemeen

Het verlagen van de subsidie voor voetbal ten gunste van de tennis en hockey, is wat ons betreft geen verstandige keuze. De concept-aanvraag van Stibuni voor de komende 10 jaar is beslist niet ruim begroot. Stibuni zal de komende 10 jaar haar reserve afbouwen. Als de gemeente minder subsidie bijdraagt, zal Stibuni een groter deel van haar reserves moeten aanspreken. En die zijn niet oneindig. Dan stellen we het probleem uit in plaats van een oplossing te bieden.¹⁰

Overwegingen bij tennis

De exploitatie van de tennisbanen is te dragen voor de verenigingen. In financieel opzicht zijn de tennisverenigingen gezond, net als voetbalverenigingen. De liquiditeit en solvabiliteit zijn goed. Maar de tennisverenigingen zullen voor toekomstige renovaties wel vreemd vermogen moeten aantrekken. Dat hoeven de voetbalverenigingen niet.

¹⁰ Stibuni wijst er ook op dat ze gestart zijn met een bepaald takenpakket en dat bij een nieuwe overeenkomst een herijking wenselijk is van het takenpakket. Er zijn taken bijgekomen (bijvoorbeeld zorgplicht SBR-infill, chemievrij sportveldbeheer), bepaalde taken waren niet duidelijk verdeeld en er zijn wensen voor verduurzaming/ledverlichting.

Tennis is jarenlang een tak van sport geweest die zijn eigen broek ophield en waar de meeste gemeenten in Nederland geen bemoeienis mee hadden. Dat heeft ook te maken met het feit dat tennisbanen, met een goede baanbezetting zelfstandig exploitabel zijn. Er zijn wel overwegingen om het beleid eventueel aan te passen.

- Vanuit sport- en beweegbeleid is er belang om ouderen zo lang mogelijk in beweging te houden. Tennis is bij uitstek een tak van sport die tot op hoge leeftijd (80 plussers zijn niet ongewoon bij tennis) wordt beoefend. Ook instroom op latere leeftijd is bij tennis mogelijk, zonder dat men in de jeugd op tennis moet hebben gezeten. Het is alleen al om die reden de moeite waard voor gemeenten (en tennisverenigingen) als er meer aandacht is voor de bijdrage en mogelijkheden van tennis voor het sport- en beweegbeleid.
- De tennis- (en hockey)verenigingen hebben naast het argument van rechtvaardigheid ook gewezen op de beperkingen om door te ontwikkelen als verenigingen, bijvoorbeeld in padel, of in jeugd of bepaalde doelgroepen. De accommodatielasten werken belemmerend om op andere gebieden te investeren.
- Een derde overweging is dat de positie van tennis bij veel gemeenten een keuze is tussen gesubsidieerd of privaat. En waarbij in de meeste gemeenten tennis zelfstandig verantwoordelijk zijn voor de exploitatie of als ze huren de volle kostprijs doorberekend krijgen. Met andere woorden: er zijn geen tussenvarianten. Voetbal wordt sterk gesubsidieerd in gemeenteland en tennis moet vaak de eigen boontjes doppen. Het is zwart wit, terwijl er meer kleuren zijn.

Overwegingen bij hockey

De positie van hockey is weer anders dan tennis. De huidige exploitatielasten bij een waterveld en een half semiwaterveld zijn (na aftrek van subsidie) het hoogst. Feitelijk is de keuze om de semiwatervelden (zonder berekening) te vervangen door een volwaterveld en een half semiwaterveld met berekening een keuze die een aanzienlijke stijging van de exploitatiekosten met zich meebrengt (stijging van 60%). Maar ook met semiwatervelden (zonder berekening) zijn de exploitatielasten per lid bij hockey hoger dan bij tennis. De vergelijking dat kunstgrasvoetbalvelden ook tot een veel duurdere exploitatie leiden gaat maar ten dele op. Een kunstgras voetbalveld vervangt in ieder geval een natuurgras wedstrijdveld en een natuurgras trainingsveld. We zien ook dat de financiële positie van de hockeyvereniging duidelijk minder is vergeleken met de voetbal- en tennisverenigingen. De contributie is bij de hockey ook hoger dan bij de voetbal- en de tennisverenigingen.

3.3 Mogelijkheden

In paragraaf 3.3 schetsen we een aantal mogelijkheden ofwel denkrichtingen. We spreken bewust van mogelijkheden en niet van een advies. Wij vinden dat de visie (de beleidsdoelen) leidend zouden moeten zijn en de verdeling van middelen is daarvan een afgeleide. De gemeente heeft er nu ook voor gekozen om eerst de visie op sport en bewegen vast te stellen en daarna te kijken naar een aantal uitwerkingen, waaronder subsidiëring van de buitensport.

We onderscheiden vier varianten. Feitelijk zijn het vijf varianten, want de huidige situatie (variant 0) is ook een variant en dat is ook een keuze. De door ons gepresenteerde varianten sluiten andere mogelijkheden zeker niet uit.

In variant 1 hebben we de exploitatiekosten voor hockey gemaximaliseerd op € 139 per spelend lid. Dat zijn nu de exploitatiekosten per lid bij voetbal (na verrekening van de subsidie en onttrekking uit de reserve Stibuni). De subsidie aan de HCN zou moeten stijgen van € 5.000 naar € 35.444 in de situatie van een volwaterveld en een half semiwaterveld.

In variant 2 hebben we de situatie voor hockey gelijk gehouden aan variant 1. Voor tennis hebben we berekend wat de rentelasten zijn voor het aanleg en vervanging van de banen. De voetbalverenigingen hebben met de huidige regeling geen rentelasten. Deze berekening is opgenomen in bijlage 4 en komt uit op jaarlijks € 31.184 (bij 3,5% rente).

Wanneer de gemeente variant 2 volgt betekent dat een lastenstijging voor de gemeente van jaarlijks € 61.628 (tennis + € 31.184 en hockey + € 35.444 -/- € 5.000).

Variant 3 en 4 zijn een hele andere invalshoek. We kijken dan niet naar de exploitatiekosten van de accommodatie (per lid), maar we sluiten aan bij de beleidsdoelen van de gemeente.

Variant 3

Een beleidsdoel kan zijn dat de gemeente inwoners in beweging wil krijgen. De beweegarmoede neemt (sterk) toe naarmate we ouder worden. Tennis kan worden gebruikt om meer inwoners in beweging te krijgen. Subsidieer voor tennisverenigingen tennisles voor nieuwe seniorleden, zonder tenniservaring. Stel vanuit de gemeente een budget beschikbaar voor tennisles van bijvoorbeeld € 10.000 per jaar (het bedrag is een voorbeeld). Daar kunnen ca 100 personen 20 lessen volgen (deels overdag/deels avond). En als de vereniging of de deelnemers dezelfde bijdrage verstrekken, dan kan je het doortrekken tot praktisch een jaar lang les. Met een dergelijke subsidie stimuleer je een goede baanbezetting (spelers/baan) waardoor tennis zelfstandig exploitabel blijft én je stimuleert (volwassen) inwoners tot bewegen. Tennis is bij uitstek een sport die tot op hoge leeftijd mogelijk is (in tegenstelling tot voetbal).

Variant 4

Variant 3 is een vorm waarbij de gemeente een sportstimuleringsproject subsidieert. Een andere mogelijkheid is dat de gemeente nieuwe voorzieningen stimuleert die inspelen op (veranderende) behoeften.

De KNLTB stimuleert verenigingen tot verbreding, innovatie en meer werving. In dat verband is de introductie van padel enkele jaren geleden succesvol gebleken. Padel is een aantrekkelijke aanvulling op het aanbod van tennisverenigingen voor hun bestaande leden en het brengt potentiële nieuwe leden naar de vereniging (ook jongere leden). In een paar jaar tijd is padel in Nederland enorm gegroeid. Van 23 locaties in 2015 tot 190 locaties in 2020. Ook het aantal spelers is explosief gestegen. In 2024 verwacht de KNLTB dat er 100.000 padelers zijn. Tennisverenigingen die padel toevoegen, starten meestal met 2 padelbanen en een blokje van 2 banen kost circa € 110.000 exclusief btw. De gemeente kan er voor kiezen om een deel van die kosten voor haar rekening te nemen. Bij de aanleg van de eerste tennisparken in Nederland heeft de gemeente ook vaak de eerste inrichting (mee)gefinancierd en daarna overgedragen aan de vereniging.

Een gemeentelijke bijdrage kan in de vorm van een subsidie, maar zou ook kunnen in de vorm van een goedkope geldlening of een combinatie van beide. De BNG (Bank Nederlandse Gemeente) heeft een 'sportlening' speciaal voor sportverenigingen en stichtingen. De sportlening van de BNG wordt gebruikt voor duurzaamheidsinvesteringen, maar duurzaamheid heeft daarin een breder begrip (ook voor aanleg van padelbanen, (ver)bouwen van het clubhuis, realisatie van nieuwe kleedkamers e.d.). De belangrijkste kenmerken van de BNG sportlening zijn:

- Aanvragen van € 10.000 tot € 500.000
- 1,95% rentevast
- Maximale looptijd van 15 jaar

- Financiering tot 100% met borgstelling door de Stichting Waarborgfonds Sport en indien nodig aanvullende borgstelling door de gemeente¹¹.
- Er is geen eigen inbreng nodig
- Geen afsluitkosten, boetevrij vervroegd aflossen.

Er zijn ook gemeenten die zelf leningen verstrekken, maar dat is vanzelfsprekend ook afhankelijk van het financieel beleid van de gemeente in kwestie.

¹¹ Bij leningen groter dan 75.000 euro (of wanneer het totaal aan volledig door SWS geborgde leningen de 75.000 euro overstijgt) verlangt SWS van de betrokken gemeente dat zij ook voor 50% garant staat. Dit betekent dat over het algemeen 2 separate leningen worden afgesloten. Voor de ene lening staat de SWS borg, voor de andere lening staat de gemeente garant. De looptijd van een borgstelling van de SWS is maximaal 15 jaar, de borgstelling is nooit groter dan € 250.000 per project en bedraagt maximaal de helft van de aan te trekken lening.

Tabel 3.2 variant 0 Huidige situatie

	exploitatie- kosten velden	exploitatie kosten kleedkamers	exploitatie kosten totaal	subsidie	exploitatie- kosten /lid na subsidie	spelende leden
voetbal	€ 165.000	€ 130.424	€ 295.424	€ *	€ 139	2.128
tennis	€ 147.635	€ 22.358	€ 169.994	€ 0	€ 88	1.934
hockey 1,5 semiwater zonder berekening	€ 47.238	€ 3.726	€ 50.964	€ 5.000	€ 146	315
1 water met en 0,5 semi water met berekening	€ 75.448	€ 3.726	€ 79.175	€ 5.000	€ 235	315

* Voetbal: subsidie van € 219.000 gemeente + € 100.000 uit reserve Stibuni dekt kosten vervangingen/renovaties.
Onderhoud betalen verenigingen zelf.

Tabel 3.2 variant 1 Exploitatielasten maximaal € 139/spelend lid.

	exploitatie- kosten velden	exploitatie kosten kleedkamers	exploitatie kosten totaal	subsidie	exploitatie- kosten /lid na subsidie	spelende leden
voetbal	€ 165.000	€ 130.424	€ 295.424	€ *	€ 139	2.128
tennis	€ 147.635	€ 22.358	€ 169.994	€ 0	€ 88	1.934
hockey 1,5 semiwater zonder berekening	€ 47.238	€ 3.726	€ 50.964	€ 7.234	€ 139	315
1 water met en 0,5 semi water met berekening	€ 75.448	€ 3.726	€ 79.175	€ 35.444	€ 139	315

* Voetbal: subsidie van € 219.000 gemeente + € 100.000 uit reserve Stibuni dekt kosten vervangingen/renovaties.
Onderhoud betalen verenigingen zelf.

Tabel 3.2 variant 2 Hockey maximaal € 139/spelend lid en bij tennis compensatie voor de rentelasten

	exploitatie- kosten velden	exploitatie kosten kleedkamers	exploitatie kosten totaal	subsidie	exploitatie- kosten /lid na subsidie	spelende leden
voetbal	€ 165.000	€ 130.424	€ 295.424	€ *	€ 139	2.128
tennis	€ 147.635	€ 22.358	€ 169.994	€ 31.184	€ 72	1.934
hockey 1,5 semiwater zonder berekening	€ 47.238	€ 3.726	€ 50.964	€ 7.234	€ 139	315
1 water met en 0,5 semi water met berekening	€ 75.448	€ 3.726	€ 79.175	€ 35.444	€ 139	315

* Voetbal: subsidie van € 219.000 gemeente + € 100.000 uit reserve Stibuni dekt kosten vervangingen/renovaties.
Onderhoud betalen verenigingen zelf.

Variant 3

Een nader vast te stellen subsidie voor tennisverenigingen voor bevorderen instroom senioren voor kennismakingsprojecten, waarbij de subsidie bedoeld is voor compensatie kosten lessen.

Variant 4

Een nader vast te stellen subsidie voor tennisverenigingen voor investeringen in aanleg van bijvoorbeeld padelbanen of een lage rentelening of een combinatie van beide.

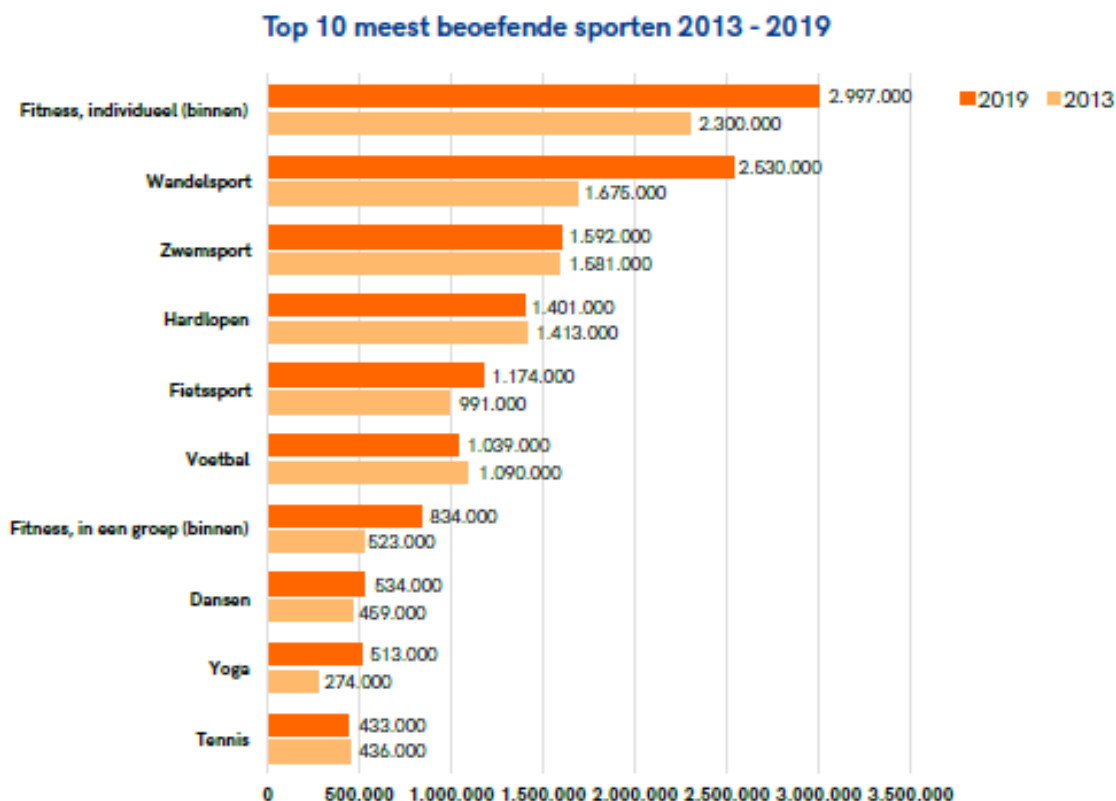
3.4 Tot slot

De opdracht was tweeledig:

- een onderbouwd advies te geven op basis van de Nieuwkoopse situatie over de best passende verdeelmodel(len) voor subsidies aan buitensporten.
- het begeleiden van het participatieproces om samen met de betrokken verenigingen (in ieder geval voetbal, tennis en hockey) tot een zo breed mogelijk gedragen voorstel richting de gemeenteraad te komen.

De tennisverenigingen willen een structurele substantiële bijdrage (subsidie) van de gemeente. De variant 2 waarbij de rente wordt vergoed, wordt door de tennis als onvoldoende beoordeeld. En er is dus ook niet sprake van een breed gedragen voorstel. In dit verband is er duidelijk een verschil van mening. Voor Drijver en Partners is het argument dat tennis in Nieuwkoop bijna net zo groot is als voetbal, niet relevant (zie ook fitness hieronder). Voor ons gaat het er om of de gemeente voetbal, tennis en hockeyaccommodaties in de gemeente aanwezig wil hebben. En vervolgens is de vraag in hoeverre overheidssteun hierbij nodig is. Want niet alle sporten zijn even duur qua accommodatiekosten. Tennis is met een goede baanbezetting zelfstandig exploitabel en voetbal is dat niet. Voor tennis zijn de exploitatiekosten van de banen en kleedkamers afgerond € 170.000 op jaarbasis en dat is € 88 per lid. Voor voetbal zijn de kosten van velden (inclusief renovaties) en kleedkamers € 774.000 op jaarbasis en dat is € 364 per lid. Daarom ontvangt de voetbal een subsidie.

Fitness is in Nederland de meest beoefende sport. Volgens 'Sport op de kaart' doet 20% van de inwoners van 19 jaar in de gemeente Nieuwkoop aan fitness. Dat zijn ongeveer 4500 inwoners. En de gemeente draagt daar niets aan bij, omdat fitnessbedrijven zichzelf kunnen bekostigen.

Bron: NOC*NSF, Zo sport Nederland 2019

Bijlage 1 Exploitatiekosten tennisbanen

Bron: KNLTB Baansoorten in Beeld 2020

Cijfers: bron KNLTB Baansoorten in beeld 2020																	
incl alg kosten, uitvoeringskosten, winst en risico																	
rentepercentage: cel A5																	
Exclusief btw																	
	G1			A1			A2			C1			D2				
	zandkg rood ongebonden			gravel			gravel plus			betonbanen/oa mateco			kush kourt				
3,50%	inv kosten	afschr	kap last	inv kosten	afschr	kap last	inv kosten	afschr	kap last	inv kosten	afschr	kap last	inv kosten	afschr	kap last		
grondwerk	€ 9.250	30		€ 7.400	30		€ 7.400	30		€ 9.250	30		€ 11.100	30			
drainage	€ 3.500	30		€ 3.300	30		€ 6.900	30		€ 3.300	30		€ 3.300	30			
zandonderbouw	€ 13.845	30		€ 9.940	30		€ 9.940	30		€ 13.490	30		€ 13.490	30			
baanopsluiting	€ 1.700	30		€ 1.700	30		€ 1.700	30		€ 0	30		€ 1.700	30			
fundering	€ 12.000	30		€ 12.000	30		€ 12.000	30		€ 8.500	30		€ 48.000	30			
subtotaal onderlaag	€ 40.295	30	€ 2.191	€ 34.340	30	€ 1.867	€ 37.940	30	€ 2.063	€ 34.540	30	€ 1.878	€ 77.590	30	€ 4.219		
toplaag	€ 32.000	10	€ 3.848	€ 10.500	15	€ 912	€ 12.900	15	€ 1.120	€ 66.000	20	€ 4.644	€ 31.500	20	€ 2.216		
baaninrichting	€ 1.600	10	€ 192	€ 1.600	10	€ 192	€ 1.600	10	€ 192	€ 1.600	10	€ 192	€ 1.600	10	€ 192		
hekw erk	€ 8.800	25	€ 534	€ 8.800	25	€ 534	€ 8.800	25	€ 534	€ 8.800	25	€ 534	€ 8.800	25	€ 534		
berekening	€ 0	20	€ 0	€ 11.500	20	€ 809	€ 11.500	20	€ 809	€ 0	20		€ 0	20			
verlichting	€ 23.000	25	€ 1.396	€ 23.000	25	€ 1.396	€ 23.000	25	€ 1.396	€ 23.000	25	€ 1.396	€ 23.000	25	€ 1.396		
kapitaallasten per 2 banen (A)	€ 105.695		€ 8.160	€ 89.740		€ 5.710	€ 95.740		€ 6.114	€ 133.940		€ 8.644	€ 142.490		€ 8.557		
Specialistisch onderhoud per 2 banen			€ 950			€ 1.500			€ 1.600			€ 1.200			€ 750		
Groot onderhoud *			€ 1.500						€ 860			€ 1.000			€ 2.450		
Waternverbruik per 2 banen			€ 0			€ 0			€ 0			€ 0			€ 0		
Overig: gebruik materiaal			€ 650			€ 300			€ 300			€ 0			€ 0		
w ekelijks onderhoud (zelfw erkzaamheid)	45 weken x 2,5 uur		112,5	40 weken x 3 uur		120	40 weken x 3 uur		120	50 weken x 1 uur		50	50 weken x 1 uur		50		
Wekelijks onderhoud betaald per 2 banen			€ 4.500			€ 4.800			€ 4.800			€ 2.000			€ 2.000		
w ekelijks onderhoud vrijw illigers			0			€ 0			€ 0			€ 0			€ 0		
onderhoudscontract baanverlichting 4 armaturen **			€ 400			€ 400			€ 400			€ 400			€ 400		
Subtotaal onderhoudskosten (vrijw illigers) (C)			€ 3.500			€ 2.200			€ 3.160			€ 2.600			€ 3.600		
Exploitatie volledige vervanging en onderhoud			€ 11.660			€ 7.910			€ 7.478						€ 10.361		

									deel vrijw	betaald						
	banen	gravel	kg rood	mateco	minibaan	oefenkooi	padelbanen	kap last	ohoud1	ohoud2	totaal1	totaal2	per lid1	per lid2	leden	
TV Nieuwveen	3	0	0	3	0	1	0	€ 12.965	€ 3.900	€ 6.900	€ 16.865	€ 19.865	€ 50	€ 59	335	
LTV Zevenhoven	4	0	4	0	1	0	0	€ 17.341	€ 7.438	€ 17.000	€ 24.778	€ 34.341	€ 100	€ 138	249	
TV Nieuwkoop	8	5	3	0	1	1		€ 27.535	€ 11.188	€ 30.500	€ 38.723	€ 58.035	€ 73	€ 109	533	
LTV Noorden	4	0	4	0	0	1		€ 16.321	€ 7.000	€ 16.000	€ 23.321	€ 32.321	€ 121	€ 168	192	
TV Langeraar	5	5			1			€ 14.988	€ 5.775	€ 18.375	€ 20.763	€ 33.363	€ 78	€ 125	267	
TV Ter Aar	5	5	0	0	0	1	1	€ 15.285	€ 7.900	€ 19.900	€ 23.185	€ 35.185	€ 65	€ 98	358	
totaal	29	15	11	3	3	4	1	€ 104.435	€ 43.200	€ 108.675	€ 147.635	€ 213.110	€ 76	€ 110	1934	

Onderhoud1=kosten onderhoud waarbij eenvoudige werkzaamheden door vrijwilligers worden gedaan.

Onderhoud2= kosten onderhoud waarbij eenvoudige werkzaamheden door aannemer worden gedaan (geen inzet vrijwilligers).

Bijlage 2 Exploitatiekosten voetbalvelden

Bron: ervaringscijfers Drijver en Partners (resultaten aanbestedingen aanleg en onderhoud en cijfers diverse bureaus R.I.E.T, KYBYS, B.A.S., Newea, Sweco, Geenengineers en diverse gemeenten)

Bijlage 3a Investeringskosten kunstgras en natuurgrasvelden

	VOETBAL		annuitaire aflossing
investeringskosten			rente
kunstgras SBR	ex btw		3,50%
	investering	afschrijving	kapitaallasten
onderbouw/fundering	€ 115.000	30	€ 6.253
bovenbouw/toplaag	€ 250.000	10	€ 30.060
verlichting en hekwerken/overig	€ 135.000	25	€ 8.191
investeringskosten	€ 500.000		€ 44.504
natuurgras	investering	afschrijving	kap last
onderbouw	€ 20.000	30	€ 1.087
bovenbouw	€ 35.000	15	€ 3.039
hekwerken	€ 12.000	25	€ 728
verlichting (optioneel 35.000)	€ 35.000	25	€ 2.124
overig/paden	€ 30.000	25	€ 1.820
berekening	€ 15.000	25	€ 910
investeringskosten zonder verlichting	€ 112.000		€ 7.585
investeringskosten met verlichting	€ 147.000		€ 9.708

Bijlage 3b Exploitatiekosten voetbalvelden

Exploitatie	indien rente:	3,50%	
	kunstgras	natuurgras	natuurgras+verlichting
rente en afschrijving	€ 44.504	€ 7.585	€ 9.708
onderhoud velden	€ 6.200	€ 8.500	€ 8.500
onderhoud verlichting en lampen	€ 750		€ 750
onderhoud totaal excl vrijwilligers	€ 6.950	€ 8.500	€ 9.250
inzet vrijwilligers*	38,5 uur	190 uur	190 uur
inzet vrijwilligers betaald	€ 1.540	€ 7.600	€ 7.600
totaal met vrijwilligers	€ 51.454	€ 16.085	€ 18.958
		3,2	2,7

Bijlage 3c Exploitatiekosten voetbal per vereniging

						deel vrijw	betaald					spelende
	kunstgras	natuurgras	natuurgr+verl		kap last	ohoud1	ohoud2	totaal1	totaal2	per lid1	per lid2	leden
sv Zevenhoven	1	1	1		€ 61.797	€ 24.700	€ 41.440	€ 86.497	€ 103.237	€ 300	€ 358	288
TAVV	2	1			€ 96.593	€ 22.400	€ 33.080	€ 118.993	€ 129.673	€ 350	€ 381	340
vv Sportief		1	1,5		€ 22.147	€ 22.375	€ 44.750	€ 44.522	€ 66.897	€ 550	€ 826	81
NSV	1	1		0,5 veld van vereniging	€ 52.089	€ 15.450	€ 24.590	€ 67.539	€ 76.679	€ 338	€ 383	200
vv Nicolaas Boys	1,5	1			€ 74.341	€ 18.925	€ 28.835	€ 93.266	€ 103.176	€ 291	€ 321	321
SV Nieuwkoop	1	2	1,6		€ 75.207	€ 38.750	€ 67.650	€ 113.957	€ 142.857	€ 234	€ 294	486
RKSV Altior	2	1		grasveld soms belijnd	€ 96.593	€ 22.400	€ 33.080	€ 118.993	€ 129.673	€ 289	€ 315	412
totaal					€ 478.766	€ 165.000	€ 273.425	€ 643.766	€ 752.191	€ 303	€ 353	2.128

NB: Bij Stibuni zijn de kapitaallasten voor aanleg en renovatie gedekt door de gemeentelijke subsidie en een dotatie uit de eigen reserve van Stibuni.

Bijlage 3 Exploitatiekosten hockey

Bron: Fieldmanager april 2016 en ervaringscijfers Drijver en Partners (resultaten aanbestedingen aanleg en onderhoud en cijfers diverse bureaus R.I.E.T, KYBYS, B.A.S., Newea, Sweco, Geenengineers en diverse gemeenten)

	ex btw		3,5%
zand	investering	afschrijving	kap last
onderbouw/fundering	€ 78.000	30	€ 4.241
bovenbouw/toplaag	€ 90.000	15	€ 7.814
verlichting en hekwerken/overig	€ 97.000	20	€ 6.825
investeringskosten	€ 265.000		€ 18.880
semi zonder berekening			
onderbouw/fundering	76000	30	€ 4.132
bovenbouw/toplaag en sporttech laag	145000	12	€ 15.005
verlichting en hekwerken/overig	96000	20	€ 6.755
investeringskosten	€ 317.000		€ 25.892
semi met berekening			
onderbouw/fundering	76000	30	€ 4.132
bovenbouw/toplaag en sporttech laag	145000	12	€ 15.005
verlichting en hekwerken/overig	129000	20	€ 9.077
investeringskosten	€ 350.000		€ 28.214
water lava met e-layer			
onderbouw/fundering	159000	27	€ 9.199
bovenbouw/toplaag en sporttech laag	215000	9	€ 28.261
verlichting en hekwerken/overig	131000	20	€ 9.217
investeringskosten	€ 505.000		€ 46.677
water lava met asfalt en e-layer			
onderbouw/fundering	250000	27	€ 14.463
bovenbouw/toplaag en sporttech laag	215000	9	€ 28.261
verlichting en hekwerken/overig	131000	20	€ 9.217
investeringskosten	€ 596.000		€ 51.941

Exploitatie hockeyvelden

De exploitatiekosten van 1,5 semiwaterveld (zonder berekening) zijn € 47.238 en dat is per lid € 150. Na de keuze voor andere veldtypen stijgen de jaarlijkse kosten (€ 75.448). Een waterveld is in aanleg en vervanging duurder, maar omdat de afschrijvingstermijn veel korter is, wordt dat effect nog eens versterkt.

rente% 3,5%	zand	semi droog	semi nat	water elay	water asfal
rente en afschrijving	€ 18.880	€ 25.892	€ 28.214	€ 46.677	€ 51.941
onderhoud veld	€ 5.000	€ 5.000	€ 7.000	€ 5.000	€ 5.000
onderhoud verlichting en lampen	€ 600	€ 600	€ 600	€ 600	€ 600
totaal	€ 24.480	€ 31.492	€ 35.814	€ 52.277	€ 57.541
totaal KNHB leden 31/10/2018	325				
totaal KNHB leden 31-10-2019	315				
exploitatiekosten per lid (315)	€ 78	€ 100	€ 114	€ 166	€ 183

		per lid
1,5 semiwater zonder berekening	€ 47.238	€ 150
1 water en 0,5 semi water met berekening	€ 75.448	€ 240

Bijlage 4 Berekening rente component tennisbanen

Rente 3,5%, annuïtaire afschrijving

	gravelplus				gravel			
	investeringskosten	afschr. termijn	afschrijving/jaar	rente/jaar	investeringskosten	afschr.termijn	afschrijving/jaar	rente/jaar
grondwerk	€ 7.400	30			€ 7.400	30		
drainage	€ 6.900	30			€ 3.300	30		
zandonderbouw	€ 9.940	30			€ 9.940	30		
baanopsluiting	€ 1.700	30			€ 1.700	30		
fundering	€ 12.000	30			€ 12.000	30		
subtotaal onderlaag	€ 37.940	30	€ 1.265	€ 798	€ 34.340	30	€ 1.145	€ 722
toplaag	€ 12.900	15	€ 860	€ 260	€ 10.500	15	€ 700	€ 212
baaninrichting	€ 1.600	10	€ 160	€ 32	€ 1.600	10	€ 160	€ 32
hekwerk	€ 8.800	25	€ 352	€ 182	€ 8.800	25	€ 352	€ 182
berekening	€ 11.500	20	€ 575	€ 234	€ 11.500	20	€ 575	€ 234
verlichting	€ 23.000	25	€ 920	€ 476	€ 23.000	25	€ 920	€ 476
totaal per 2 banen	€ 95.740		€ 4.132	€ 1.982	€ 89.740		€ 3.852	€ 1.858

	smashcourt				mateco			
	investeringskosten	afschr. termijn	afschrijving/jaar	rente/jaar	investeringskosten	afschr.termijn	afschrijving/jaar	rente/jaar
grondwerk	€ 9.250	30			€ 9.250	30		
drainage	€ 3.500	30			€ 3.300	30		
zandonderbouw	€ 13.845	30			€ 13.490	30		
baanopsluiting	€ 1.700	30			€ 0	30		
fundering	€ 12.000	30			€ 8.500	30		
subtotaal onderlaag	€ 40.295	30	€ 1.343	€ 848	€ 34.540	30	€ 1.151	€ 727
toplaag	€ 32.000	10	€ 3.200	€ 648	€ 66.000	20	€ 3.300	€ 1.344
baaninrichting	€ 1.600	10	€ 160	€ 32	€ 1.600	10	€ 160	€ 32
hekwerk	€ 8.800	25	€ 352	€ 182	€ 8.800	25	€ 352	€ 182
berekening	€ 0	20	€ 0	€ 0	€ 0	20	€ 0	€ 0
verlichting	€ 23.000	25	€ 920	€ 476	€ 23.000	25	€ 920	€ 476
totaal per 2 banen	€ 105.695		€ 5.975	€ 2.185			€ 5.883	€ 2.760

Rente component tennis bij 3,5%

	banen*	per baan!		
		afschrijving	rente	totaal
gravel	10,25	€ 19.740	€ 9.523	€ 29.262
gravelplus	5	€ 10.329	€ 4.955	€ 15.285
smash	11,5	€ 34.357	€ 12.565	€ 46.923
mateco	3	€ 8.825	€ 4.140	€ 12.965
	30	€ 73.251	€ 31.184	€ 104.435

Minibanen 0,25 baan gerekend